

رامین پرتو

سفر رسمی شی جین پینگ به آمریکا پس از ۱۱ سال، یکی از مهم‌ترین دیدارهای مستقیم رهبران چین و آمریکا در سال‌های اخیر بود؛ سفری که در سایه تشدید رقابت تجاری، اختلافات ژئوپلیتیکی، مناقشه تایوان و رقابت فناوری میان دو قدرت انجام شد. شی از ۲۳ تا ۲۵ سپتامبر در آمریکا حضور داشت و دونالد ترامپ برای استقبال از او در پایگاه نیروی هوایی اندروز شخصاً حاضر شد؛ اقدامی که باید آن را زیر پا گذاشتن پروتکلی ۶۰ساله دانست؛ چراکه آخرین نمونه مشابه، به سال ۱۹۶۲ و استقبال جان اف. کندی از هارولد مک‌میلان، نخست‌وزیر وقت بریتانیا، بازمی‌گردد!

اهمیت نمادین این استقبال زمانی بیشتر می‌شود که بدانیم ترامپ پیش‌تر نیز در اوت ۲۰۲۵ شخصاً از ولادیمیر پوتین در الاسکا استقبال کرده بود که نشان از اهمیت روابط قدرت‌هاست.

آخرین سفر شی به آمریکا در سپتامبر ۲۰۱۵ انجام شده بود؛ زمانی که رئیس‌جمهور چین از سیاتل، واشنگتن و نیویورک بازدید کرد و در برنامه‌های مرتبط با هفتادمین سالگرد تأسیس سازمان ملل حضور یافت اما در فاصله آن سفر ناپدیدار اخیر، روابط پکن و واشنگتن به‌طور محسوسی تغییر کرده است. رقابت بر سر تعرفه‌ها و تجارت، فناوری‌های پیشرفته، تراشه‌ها، هوش مصنوعی، امنیت منطقه‌ای و نفوذ جهانی اکنون به مهم‌ترین مؤلفه‌های روابط دو کشور تبدیل شده است.

از این منظر، سفر جدید شی فقط یک دیدار تشریفاتی نبود؛ بلکه تلاشی برای بازگرداندن گفت‌وگوی مستقیم رهبران دو قدرت به سطحی بود که بتواند از تبدیل رقابت به رویارویی جلوگیری کند. شی در واشنگتن تأکید کرد که چین و آمریکا باید شریک باشند، نه دشمن، و رقابت میان دو کشور باید در چارچوب مشخصی باقی بماند و همچنین خواستار حفظ خط قرمز «عدم درگیری و عدم رویارویی» و ادامه گفت‌وگوی نظامی میان دو کشور شد.

برای ترامپ نیز این سفر اهمیت ویژه‌ای داشت. واشنگتن هم‌زمان به دنبال حفظ فشار بر چین و جلوگیری از تشدید تنش‌های اقتصادی بود. رئیس‌جمهور آمریکا در آغاز دیدار از پیشرفت در روابط تجاری سخن گفت و اعلام کرد دو طرف درباره امنیت، فناوری و هوش مصنوعی گفت‌وگو خواهند کرد. بنابر این، اهمیت اصلی سفر را می‌توان در تلاش دو طرف برای مدیریت رقابت و جلوگیری از ایجاد بحران تازه جست‌وجو کرد.

سفر رئیس‌جمهور چین به آمریکا، توافق‌های تکراری بر سر تجارت و تایوان را در پی داشت؛

دستاورد محدود، اما پر سروصدای «شی» در واشنگتن

خروجی سفر چه بود؟

با وجود استقبال گسترده و تشریفات کم‌سابقه، نتیجه عملی سفر محدودتر از سطح نمادین آن بود. مهم‌ترین خروجی، تمدید آتش‌بس تجاری میان واشنگتن و پکن بود؛ توافقی که قرار بود در ۱۰ نوامبر پایان یابد اما طبق اظهارات اسکات بسنت، وزیر خزانه‌داری آمریکا، تا ۱۰ ژانویه تمدید شد. این تصمیم از بازگشت فوری تنش‌های تعرفه‌ای جلوگیری می‌کند و فرصت بیشتری برای ادامه مذاکرات اقتصادی در اختیار دو طرف قرار می‌دهد. ترامپ همچنین از افزایش دسترسی کشورزان

ترامپ در دیدار با شی از افزایش دسترسی کشورزان و دامداران آمریکایی به بازار چین سخن گفت و دو طرف هوش مصنوعی را یکی از حوزه‌های قابل همکاری معرفی کردند. با این حال، نشانه‌ای از یک توافق جامع درباره آینده تجارت، فناوری یا امنیت دیده نمی‌شود

دو طرف هوش مصنوعی را یکی از حوزه‌های قابل همکاری معرفی کردند. با این حال، نشانه‌ای از یک توافق جامع درباره آینده تجارت، فناوری یا امنیت دیده نمی‌شود

دو دامداران آمریکایی به بازار چین سخن گفت و دو طرف هوش مصنوعی را یکی از حوزه‌های قابل همکاری معرفی کردند. با این حال، نشانه‌ای از یک توافق جامع درباره آینده تجارت، فناوری یا امنیت دیده نمی‌شود. بنابر این، نتیجه اقتصادی سفر را باید بیشتر در حفظ وضع موجود و جلوگیری از تشدید جنگ تجاری ارزیابی کرد تا دست‌یابی به یک توافق تاریخی.

هوش مصنوعی نیز به یکی از موضوعات مهم مذاکرات تبدیل شد. دو کشور در شرایطی وارد رقابت فراپاینده فناوری شده‌اند که هوش مصنوعی علاوه بر کاربردهای اقتصادی، با امنیت ملی و توان نظامی ارتباط پیدا کرده است. بحث درباره سازوکارهای ارتباطی و کاهش خطرات این فناوری می‌تواند زمینه‌ای برای همکاری محدود باشد، اما هنوز به معنای حل اختلافات فناوری میان واشنگتن و پکن نیست.

در مقابل، تایوان همچنان یکی از اصلی‌ترین موضوعات اختلافی باقی ماند. شی جین‌پینگ از آمریکا خواست به موضعی که پکن آن را «درست» می‌داند، یعنی مخالفت با استقلال تایوان، پایبند بماند. چین استقلال تایوان را به رسمیت نمی‌شناسد و بر اصل «چین واحد» تأکید دارد.

واکنش تایپه نیز نشان داد که این موضوع همچنان برای طرف‌های درگیر حساس است. وزارت خارجه تایوان اظهارات شی را رد کرد و تأکید داشت که آینده جزیره باید توسط مردم آن تعیین شود. بنابر این، سفر شی اگر چه کانال گفت‌وگو درباره تایوان را فعال نگه داشت، اما اختلاف اصلی را حل نکرد.

در مجموع، خروجی سفر را می‌توان در سه محور تمدید آتش‌بس تجاری، ادامه گفت‌وگو درباره فناوری و هوش مصنوعی و حفظ ارتباط مستقیم سیاسی میان دو دولت تحلیل کرد. در مقابل، مسائل بنیادین مانند تایوان، رقابت فناوری و اختلافات ساختاری اقتصادی همچنان پابرجا ماندند. از این رو، اهمیت دیدار بیشتر در جلوگیری از تشدید بحران بود تا دست‌یابی به توافقی تعیین‌کننده!

نگاه تایوان، روسیه و اروپا چیست؟

تایوان سفر شی جین‌پینگ به واشنگتن را بیش از هر چیز از زاویه آینده حمایت آمریکا از این جزیره دنبال کرد. نگرانی اصلی تایپه این است که واشنگتن در جریان معامله‌ای گسترده‌تر با پکن، در ادبیات یا سیاست خود درباره تایوان تغییر ایجاد کند و درخواست شی از ترامپ برای مخالفت صریح با استقلال تایوان نیز همین نگرانی را افزایش داد. با این حال، تا پایان سفر نشانه‌ای روشن از پذیرش چنین درخواستی از سوی آمریکا منتشر نشد.

از نگاه روسیه، دیدار شی و ترامپ را باید در چارچوب رقابت گسترده‌تر قدرت‌های بزرگ بررسی کرد. مسکو در سال‌های اخیر روابط راهبردی خود با پکن را گسترش داده و هم‌زمان تلاش کرده کانال ارتباطی خود با واشنگتن را حفظ کند. بنابر این، نزدیکی محدود چین و آمریکا الزاماً به معنای تغییر روابط روسیه و چین نیست. برای مسکو، مهم‌تر از نتیجه اقتصادی نشست، تأثیر آن بر آرایش قدرت جهانی و مناسبات میان سه قدرت اصلی آمریکا، چین و روسیه است.

اتحادیه اروپا نیز از زاویه‌ای متفاوت این دیدار را دنبال می‌کند. اروپا با چین روابط اقتصادی گسترده دارد اما در زمینه امنیت، فناوری و سیاست خارجی اختلافاتی با پکن دارد. هم‌زمان، سیاست‌های تجاری آمریکا نیز مستقیماً بر اقتصاد اروپا اثر می‌گذارد. بنابر این هر توافق واشنگتن و پکن درباره تعرفه‌ها، رنجیره تأمین یا فناوری می‌تواند پیامدهایی برای شرکت‌ها و بازارهای اروپایی داشته باشد.

در نهایت، سفر شی جین‌پینگ به آمریکا را نمی‌توان نقطه پایان رقابت چین و آمریکا دانست. این سفر بیشتر نشان‌دهنده تلاش دو طرف برای مدیریت رقابتی است که پایان آن در کوتاه‌مدت قابل تصور نیست. تشریفات گسترده، استقبال شخصی ترامپ و تأکید رهبران بر همکاری، در کنار باقی ماندن اختلافات درباره تایوان، تجارت و فناوری، تصویری دوگانه از روابط دو کشور ارائه کرد.

خبر

سخنگوی حماس: آماده اجرای نقشه راه صلح غزه هستیم

نقشه راه مرتبط با آن، ناشی از امتناع رژیم اشغالگر از پایبندی به این توافق و تشدید تجاوز علیه مردم غزه، همراه با عدم موفقیت کمیته هماهنگی ویژه و نماینده آن، «نیکولای ملادینوف»، در وادار کردن اشغالگران به اجرای آن است. سخنگوی حماس بر لزوم تسهیل ورود کمیته تکنوکرات به نوار غزه توسط همه طرف‌ها، به ویژه دولت آمریکا و کمیته هماهنگی ویژه، به منظور انجام مسئولیت‌های خود در قبال ساکنان نوار و آغاز روند استقرار نیروهای بین‌المللی، مطابق با توافق آتش‌بس ونقشه راه مرتبط با آن، تأکید کرد. پیش از این روزنامه صهیونیستی «هاآرتس» نوشت در آستانه انتخابات کنست اسرائیل، اختلافات بر سر آینده نوار غزه بالا گرفته و گزارش‌ها از امتناع مقام‌های اسرائیلی از همکاری با «شورای صلح غزه» حکایت دارد و مشخص نیست که آینده این روند به کجا خواهد رسید.

حازم قاسم، سخنگوی حماس با تأکید بر آمادگی کامل این جنبش برای اجرای نقشه راه مورد توافق با کمیته هماهنگی ویژه سازمان ملل متحد در مورد طرح صلح غزه، خاطر نشان کرد که تمام اقدامات لازم را برای این کار انجام داده است. حازم قاسم افزود که فروپاشی کامل توافق آتش‌بس و اسرائیل از پایبندی به این توافق است.

حازم قاسم، سخنگوی حماس ضمن تأکید بر آمادگی کامل این جنبش برای اجرای نقشه راه مورد توافق با کمیته هماهنگی ویژه سازمان ملل درباره طرح صلح غزه، هشدار داد: فروپاشی کامل توافق آتش‌بس و نقشه راه مرتبط با آن، ناشی از امتناع اسرائیل از پایبندی به این توافق است.

جهان نما

ژلنسکی از مذاکرات سه‌جانبه با روسیه در امارات خبر داد

مسکودر مسیر پایان جنگ؟

ولودیمیر ژلنسکی، رئیس‌جمهور اوکراین، روز گذشته (جمعه) گفت که آمریکا پیشنهاد برگزاری نشست سه‌جانبه با روسیه و اوکراین در سطح فنی را مطرح کرده است.

خبرگزاری آناتولی گزارش داد که ژلنسکی در جمع خبرنگاران گفت: «دربارۀ نشست سه‌جانبه، طرف آمریکایی پیشنهاد آماده‌سازی برای آن را داد تا نشست در سطح فنی و در قالب سه‌جانبه برگزار شود.»

ژلنسکی در ۲۲ سپتامبر و در حاشیه هشتاد و یکمین نشست سالانۀ مجمع عمومی سازمان ملل با دونالد ترامپ، رئیس‌جمهور آمریکا دیدار و گفت‌وگو کرد.

ژلنسکی با بیان این که طرف اوکراینی در حال حاضر منتظر پیشنهادهای آمریکا درباره تاریخ چنین نشستی است، گفت واشنگتن امارات متحدۀ عربی را به عنوان محل این گفت‌وگوها پیشنهاد کرده است.

امارات اوایل ۲۰۲۶ میزبان دو دور از گفت‌وگوهای صلح با میانجیگری آمریکا در مذاکرات روسیه و اوکراین در ابوظبی بود.

آمریکا درباره این سخنان، اظهار نظر نکرده است. در همین حال، دمیتری پسکوف، سخنگوی کرملین، امروز در یک نشست خبری گفت که امکان برگزاری نشست سه‌جانبه میان نمایندگان روسیه، اوکراین و آمریکا در تماس تلفنی ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه و ترامپ، در اوایل سپتامبر مورد بحث قرار گرفته است.

ژلنسکی همچنین در گفت‌وگو با خبرنگاران یادآور شد که او شخصاً در دیدار روز سه‌شنبه خود با رئیس‌جمهور آمریکا در نیویورک از او خواسته است با شی جین‌پینگ، رئیس‌جمهور چین گفت‌وگو کند و «هر کار ممکن» را انجام دهد تا اطمینان حاصل شود که شی از نفوذ خود برای پایان دادن روسیه به جنگ جاری استفاده می‌کند. اگر چه به نادر، بلکه عامل کلیدی این است که آن‌ها شرکای کی‌یف ارائه نکرده است.

رئیس‌جمهور اوکراین درباره «معاملات پنهانی» امضا شده میان اوکراین و کشورهای مختلف گفت که این توافق‌ها به عضویت یا عدم عضویت یک کشور در ناتو بستگی ندارد، بلکه عامل کلیدی این است که آن‌ها شرکای کی‌یف باشند.

ژلنسکی همچنین گفت که در نیویورک چندین دیدار از جمله باکرسیالتالانگورگیوا،مدیرعامل صندوق بین‌المللی پول و اوروزلا فون در لاین، رئیس کمیسیون اروپا داشته است. به گفته ژلنسکی، اوکرتین پاسخ‌های سازنده‌ای درباره نیاز به پوشش کسری بودجه ۲۷ میلیارد دلاری خود دریافت کرده است که بیشتر آن مربوط به خریدهای دفاعی است.

ژلنسکی افزود: «اگر ماسفارش‌ها را ثبت نکنیم و پرداخت‌ها را در اکتبر و نوامبر انجام دهیم، با چالش‌های جدی مواجه خواهیم شد، به ویژه در ژانویه و فوریه.»

رئیس‌جمهور اوکراین همچنین گفت که دونالد ترامپ به اوطمینان داد که به کی‌یف مجوز تولید موشک‌های پیشرفته پدافند هوایی پاتریوت را خواهد داد.

کی‌یف با کمبود این موشک‌ها مواجه است که برای رهگیری حملات موشک‌های بالستیک روسیه اهمیت حیاتی دارند. ژلنسکی پیشتر کمبود این موشک‌ها را «بزرگ‌ترین چالش دفاعی» کشورش توصیف کرده بود.

ژلنسکی گفت: «در آخرین دیدار ما، رئیس‌جمهور ترامپ به من تأکید کرد که به‌ل، من تصمیم نهایی را گرفته‌ام. اوکراین مجوزهای تولید موشک‌های پاتریوت را دریافت خواهد کرد.»

ترامپ در ژوئیه گفته بود که اعطای مجوز به اوکراین «بسیار جالب» خواهد بود اما سپس عقب‌نشینی کرد و گفت آمریکا باید پیش از اعطای مجوز به اوکراین «بسیار محتاط» باشد. تحویل این موشک‌ها به اوکراین به دلایل لجستیکی و مصرف شدید آن‌ها در جنگ تجاوزکارانه آمریکا علیه ایران کاهش قابل توجهی داشته است.

حتی اگر مجوزها اعطا شوند، ایجاد ظرفیت تولید بیش از یک سال زمان خواهد برد و نیازهای فوری کی‌یف را برآورده نخواهد کرد. کی‌یف پیش از زمستان و تهدید تکرار کارزار حملات روسیه علیه زیرساخت‌های برق و گرمایش اوکراین، خواستار حمایت فوری شده است.

ژلنسکی ماه گذشته گفت که کی‌یف برای گذر از زمستان به پنج درصد از موشک‌های رهگیر پاتریوت آمریکاییاز دارد و برای نابودی همه پرتابه‌های بالستیک روسیه به ۱۰ درصد.

او در همین حال گفت که کی‌یف روی سامانه‌های ضدبالستیک خودش به نام فریاکر می‌کند که قرار است با مشارکت کشورهای اروپایی ساخته شود.

رئیس‌جمهور اوکراین شامگاه چهارشنبه طی سخنرانی در هشتاد و یکمین مجمع عمومی سازمان ملل متحد اظهار کرد: این زمستان می‌تواند برای ما بسیار سخت باشد، اما چارهای جز پاسخ به روسیه نخواهیم داشت.

طبق گزارش شبکه خبری سی‌ان‌ان، رئیس‌جمهور اوکراین ادعا کرد: ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه به دنبال تصرف خاک اوکراین فراتر از منطقه شرقی دونتسک است، اما شکست خواهد خورد. حتی منطقه دونتسک ما برای او کافی نیست، او شهرهای بیشتری مانند اودسا، خارکف، دنیپرو و غیره را می‌خواهد.

ژلنسکی در ادامه تأکید کرد: اوکراین در مبارزه با روسیه به دیپلماسی و قدرت نیاز دارد و گام به گام، مادر حال از بین بردن شکاف‌ها در هوز زمینه هستیم. او همچنین ضمن ابراز تمایل برای دیدار با شی جین‌پینگ، رئیس‌جمهور چین، گفت: ما فرصتی برای صحبت مستقیم با رئیس‌جمهور چین که امروز در آمریکا است، اما اینجا نیست، نداشته‌ایم. و او کسی است که می‌تواند بیش از بسیاری دیگر بر روسیه تأثیر بگذارد و ما دوست داریم که او به همان اندازه که مادر اوکراین خواهد صلح هستیم. خواهان صلح باشد.